

Advies

**Algemene Raad i.s.m.
Sectorraad Kunsten en
Erfgoed en Sectorraad
Sociaal-Cultureel Werk
12 december 2016**

Advies bij het voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen in de beleidsvelden cultuur en jeugd (minidecreet III)

Op 18 november 2016 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen in de beleidsvelden cultuur en jeugd principieel goed. De SARC ontving op 29 november 2016 een vraag tot advies van Vlaams minister voor Cultuur en Jeugd Sven Gatz. De Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk besprak de adviesvraag op zijn plenaire vergadering. De Sectorraad Kunsten en Erfgoed en de Algemene Raad behandelden het advies via schriftelijke procedure. De Algemene Raad coördineerde het advies.

De raden wensen aan te geven dat zij de werkwijze betreuren om enkele grotere inhoudelijke beslissingen (zie hoofdstuk 2 - Cultuurloket en hoofdstuk 3 - Lokaal cultuurbeleid) via een verzameldecreet te nemen.

Advies

Het voorontwerp van decreet, het zogenaamde minidecreet III, regelt een aantal aanpassingen binnen de beleidsvelden cultuur en jeugd. In wat volgt duidt de SARC de verschillende hoofdstukken van het voorontwerp van decreet en geeft hij advies .

Positief advies over wijziging aan verschillende decreten

Hoofdstuk 4: wijziging decreet Koninklijke Academie voor Nederlands Taal-en Letterkunde: De wijziging laat toe dat de voorzitter en ondervoorzitter gedurende drie opeenvolgende jaren hetzelfde mandaat kunnen uitoefenen met het oog op de continuïteit van de werking.

Hoofdstuk 5: wijziging decreet Vlaams Fonds voor de Letteren: Het decreet wordt aangepast conform het decreet deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector. De bepaling dat het VFL additionele honoraria kan toekennen wordt opgeheven. Het ondersteunen van leesbevordering wordt uitdrukkelijk als een doelstelling van het VFL opgenomen.

Hoofdstuk 6: wijzigingen van het decreet vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid: Ten gevolge van de vernieuwde taakstelling van de provincies wordt volgende aangepast. De vereniging die gemeentelijke en provinciale jeugddiensten ondersteunt wordt ontlast van zijn opdracht ten aanzien van de provinciale jeugddiensten. Provinciebesturen zijn ook niet langer lid van de vereniging. Ook de bepaling dat ook jeugdwerk- en cultuureducatieve initiatieven van provinciebesturen, naast initiatieven van gemeentebesturen, OCMW 's, ..., werden beschouwd als "lokale" initiatieven die konden worden ondersteund door erkende verenigingen wordt aangepast.

Hoofdstuk 7: wijziging decreet subsidiëring van hostels, verblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme: Naar aanleiding van de vernieuwde taakstelling van provincies wordt jeugdverblijf Hanenbos in Dworp toegewezen aan de Vlaamse overheid. Voor het beheer van jeugdverblijven doet de overheid beroep op de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme.

Hoofdstuk 8: wijziging van decreet bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2013: Er wordt er niet langer infrastructuur ter beschikking gesteld van Daarkom wegens stopzetting van de vzw. Daarnaast wordt de terbeschikkingstelling van infrastructuur aan Vlaams Huis voor Amateurkunsten in Brussel vzw geregeld.

De SARC heeft geen opmerkingen bij deze hoofdstukken en adviseert positief.

Hoofdstuk 2: Machtiging tot oprichting van en deelname aan verenigingen zonder winstoogmerk

Het Kaderdecreet bestuurlijk beleid machtigt de Vlaamse Gemeenschap om vzw's op te richten of er aan deel te nemen voor zover het niet met een bevoegdheidsoverdracht gepaard gaat. Een taak van beleidsuitvoering impliceert ook een bevoegdheidsoverdracht. De taken van onderstaande vzw's zijn te beschouwen als beleidsuitvoerende taken. De decreetgever dient daarom machtiging te verlenen aan de Vlaamse Regering om aan deze vzw deel te nemen.

Het gaat o.a. om volgende machtigingen:

- Om de overdracht van de persoonsgebonden bevoegdheden n.a.v. de provinciale hervorming verder concreet vorm te geven, wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om mee te werken aan de oprichting van en toe te treden tot een vereniging zonder winstoogmerk die fungeert als uniek laboratorium en ontmoetingsplaats voor experiment en innovatie binnen de visuele kunsten. Het betreft hier de oprichting van vzw **Z33**.
- Machtiging om toe te treden tot een vereniging zonder winstoogmerk met als doel de organisatie mogelijk te maken van culturele evenementen en congresactiviteiten in een zo ruim mogelijke betekenis en die daartoe een concertgebouw te Brugge heeft opgericht (**Concertgebouw Brugge**). N.a.v. de nieuwe taakstelling van provincies neemt de Vlaamse overheid de rol van de provincie in de bestuursorganen over.

De machtiging m.b.t. Z33 en het Concertgebouw Brugge zijn een gevolg van de overdracht van persoonsgebonden bevoegdheden n.a.v. de provinciale afslanking. Deze twee instellingen worden overgedragen aan de Vlaamse overheid. Dit juridisch mandaat geeft uitvoering aan deze overdracht van de provincies naar de Vlaamse overheid.

- Machtiging om mee te werken aan de oprichting van en toe te treden tot een vereniging zonder winstoogmerk met als doel vorm en inhoud te geven aan de Vlaams-Marokkaanse

culturele samenwerking. In gezamenlijk overleg tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko, worden de werkende leden en de bestuurders van die vereniging voorgedragen. De nieuwe vzw **Daarna**, het vroegere Daarkom.

- Machtiging om toe te treden tot een vereniging zonder winstoogmerk met als doel vorm en inhoud te geven aan de Vlaams-Nederlandse culturele samenwerking **deBuren**.

De machtiging voor deBuren en Daarna geven uitvoering aan de bilaterale samenwerking met respectievelijk Nederland en Marokko. Beide overheden worden gemachtigd om toe te treden tot de vzw's.

De SARC heeft geen opmerkingen bij deze machtigingen en adviseert positief. De raad vraagt evenwel aandacht voor een goede democratische vertegenwoordiging in bestuursorganen (voorzien in het Cultuurpact). De SARC stelt dat de machtiging aan de Vlaamse overheid om toe te treden tot deze vzw's een evenwichtige Raad van Bestuur niet in de weg mag staan. Competenties en expertise zijn noodzakelijk om een goede werking te garanderen.

Vragen bij hoofdstuk 2: Machtiging tot oprichting en deelname aan verenigingen zonder winstoogmerk – deelname aan Cultuurloket

- Machtiging om mee te werken aan de oprichting van en toe te treden tot een vereniging zonder winstoogmerk met als doel ondernemerschap en professionalisering in de Vlaamse culturele sector te bevorderen, toeleiding naar aanvullende financiering te faciliteren en levenslang leren te stimuleren. Er wordt een sectorbreed **Cultuurloket** opgericht. Er wordt een nieuwe vzw opgericht met overgang van personeel en middelen van het bestaande Kunstenloket vzw.

De oprichting van het Cultuurloket kadert binnen de oprichting van een cultuurbreed Kunstenloket.

Inhoudelijk plaatst de SARC vraagtekens bij de keuze om levenslang leren onder te brengen in deze vzw. Dit lijkt niet in lijn met de taakstelling van de instelling. Bovendien maakt de memorie van toelichting geen melding van deze bijkomende taakstelling.

De keuze om een nieuwe vzw Cultuurloket op te richten, met machtiging voor de Vlaamse overheid roept daarenboven vragen op. Het is niet duidelijk welke motieven aan de basis liggen en welke rol de overheid zal opnemen. Zal de overheid een meerderheid van stemrecht verwerven of gaat het om een vorm van medebeheer? Hoe zal deze machtiging m.a.w. statutair vorm krijgen? En hoe wordt uiting gegeven aan het Cultuurpactdecreet?

De SARC verwijst in dit kader graag naar zijn advies¹ van 22 januari 2014 over goed bestuur in de sectoren CJSM waarin de raad een aantal principes voor goed bestuur formuleert. De raad gaat in zijn advies onder meer in op de samenstelling van de Raden van Bestuur. Zeker bij overheid gebonden organisaties en bij de samenstelling van Raden van Bestuur van grote culturele instellingen die een belangrijke uitstraling hebben, is de politisering eerder dan de competenties vaak doorslaggevend bij de toekenning van bestuursmandaten. De democratische vertegenwoordiging in bestuursorganen (voorzien in het Cultuurpact) mag niet uitsluiten dat deze vertegenwoordigers dienen te beschikken over de juiste competenties, interesse en kennis. De SARC stelt dat de machtiging aan de Vlaamse overheid om toe te treden tot deze vzw's een evenwichtige Raad van

¹ SARC Algemene Raad, *Advies over goed bestuur in de sectoren CJSM*, 22 januari 2014, http://www.cjasm.vlaanderen.be/raadcjasm/AR/adviezen/20140122_AR_AdviesGoedBestuur_CJSM.pdf

Bestuur niet in de weg mag staan. Competenties en expertise zijn noodzakelijk om een goede werking te garanderen.

Tot slot roept de oprichting van het Cultuurloket vragen op met betrekking tot de aangekondigde hervorming van de bovenbouw. Door een autonome vzw op te richten, met deelname van de Vlaamse overheid, lijkt dit een voorafname op de nog te voeren discussie. Bijvoorbeeld meer duidelijkheid over de verhouding met de dienstverlenende organisatie SCWITCH² is aangewezen.

De SARC acht het zinvol om een overzicht te krijgen van alle vzw's waarvoor de overheid reeds een juridische machtiging tot oprichting en/of toetreding heeft. Op deze manier wil de SARC een bredere visie op deze materie verwerven.

De SARC vraagt

- om het stimuleren van levenslang leren als extra taakstelling van het Cultuurloket te motiveren en desgevallend te schrappen.
- om de oprichting van het Cultuurloket als vzw beter te duiden.
- om aandacht te besteden aan de invulling van het medebeheer van de Vlaamse regering in de vzw Cultuurloket.
- om de oprichting van het Cultuurloket te kaderen binnen de aangekondigde hervorming van de bovenbouw, en daarover aan de SARC meer toelichting te verschaffen.
- een overzicht te bezorgen van alle vzw's waarvoor de overheid reeds een juridische machtiging tot oprichting en/of toetreding heeft.

Hoofdstuk 3: Lokaal Cultuurbeleid

Het voorontwerp van decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de dossiers van gemeenten die in 2014 intekenden op de Vlaamse beleidsprioriteiten voor het lokaal cultuurbeleid (beleidsprioriteit 1) en de organisatie van een cultuurcentrum (beleidsprioriteit 3), waarvan de intekening niet resulteerde in een subsidiëring, opnieuw zal beoordelen volgens het decreet van 6 juli 2012 betreffende het lokaal cultuurbeleid.

De SARC juicht toe dat een aantal lokale besturen op deze manier toch een erkenning en subsidiëring krijgen voor initiatieven in het kader van hun lokaal cultuurbeleid. De SARC betreurt dat hier echter geen landschapstekening aan vooraf ging. Met andere woorden: er werd niet afgetoetst of er bij initiatieven met regionale uitstraling (bv een cultuurcentrum met 700 plaatsen) er effectief een regionale behoefte aanwezig was en dus hoe dit kan passen in een toekomstig decreet regionaal cultuurbeleid.

Bovendien is het onduidelijk hoe het decreet lokaal cultuurbeleid dat grotendeels werd uitgehold, nu opnieuw wordt geactiveerd. Op deze manier worden subsidies voor lokaal cultuurbeleid opnieuw geormerkt, alhoewel deze oormerking was afgeschaft. De SARC vraagt zich eveneens af of dit dan ook nieuwe perspectieven opent voor startende centra, die in 2014 niet intekenden op één van de desbetreffende Vlaamse beleidsprioriteiten?

² De SARC argumenteerde eerder al dat er best complementariteit met SCWITCH wordt nagestreefd.

SARC Algemene Raad, *Advies bij het witboek aanvullende financiering*, 12 juli 2016.

<http://www.cjcm.vlaanderen.be/raadcjcm/AR/adviezen/20160712-advies-witboek-aanvullende-financiering-cultuur.pdf>

Advies bij het minidecreet III
12 december 2016

Extra subsidiëring voor lokale overheden zal volgens de memorie van toelichting geen impact hebben op het totale budget. Enkel de verdeling tussen de gemeenten moet in dat geval worden aangepast. Dit betekent dus dat een extra subsidiëring ten koste gaat van de reeds bestaande toekenningen aan de lokale overheden voor lokaal cultuurbeleid, alhoewel deze middelen niet geormerkt werden.

De SARC vraagt meer duidelijkheid over deze herverdeling. Is het effectief zo dat de herverdeling zal gebeuren onder alle erkende lokale besturen of heeft de herverdeling betrekking op de nieuw te erkennen lokale besturen? Volgens welke criteria en/of herverdeelsleutel zal dit gebeuren? Om welke bedragen gaat het? Is er rekening gehouden met het feit dat de lokale overheden hun budgetten voor lokaal cultuurbeleid reeds opgemaakt en vastgelegd hebben in de (meerjaren)begroting?

Dit komt in ieder geval neer op een verarming van het lokaal cultuurbeleid; meer spelers gaan het met minder moeten doen. Door de niet-indexering van de middelen die werden overgeheveld naar het Gemeentefonds is er al een structurele besparing op de sector lokaal cultuurbeleid. Bovendien komen meer en meer spelers en initiatieven uit het kunstenveld bij het lokaal cultuurbeleid aankloppen voor ondersteuning (bv. Circuit X, stijgende vraag naar coproducties).

Ook het afschaffen van de projectsubsidies voor gemeenschapscentra voor een aanbod voor kansengroepen zet de middelen van het lokaal cultuurbeleid verder onder druk. Bovendien gelden er ook besparingen op lokaal niveau en moet er meer gedaan worden met minder mensen en middelen. De sector is vragende partij om meer instrumenten te krijgen vanuit Vlaams niveau om hun lokale cultuurbeleid verder kwalitatief te kunnen continueren en in het beste geval verder uit te bouwen. Intussen wordt steeds meer de omgekeerde beweging gemaakt. In dat opzicht wordt er gehoopt op een sterk en duidelijk beleid in het nieuwe decreet regionaal cultuurbeleid.

De SARC vraagt

- om de regionale behoeften vooraf af te toetsen a.d.h.v. een landschapstekening.
- om te duiden hoe het uitgeholde decreet lokaal cultuurbeleid opnieuw geactiveerd wordt.
- om positieve beoordelingen te koppelen aan extra budget. De sector lokaal cultuurbeleid staat financieel onder druk, een extra besparing brengt hun werking op de helling.
- om vlug duidelijkheid te scheppen over een regionaal cultuurbeleid.

Namens de Algemene Raad,

Luk Verschueren, voorzitter

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed,

Herman Baeten, voorzitter

Jorijn Neyrinck, ondervoorzitter

Lieselotte Moortgat, secretaris

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk,

Frie De Greef, voorzitter

Dirk Verbist, ondervoorzitter

Liesbeth Lemiere, secretaris